

Súd: Okresný súd Prievidza
Spisová značka: 9C/41/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3821204742
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Beata Gešvantnerová
ECLI: ECLI:SK:OSPD:2022:3821204742.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prievidza samosudcom JUDr. Beatou Gešvantnerovou v právnej veci žalobcov: 1/ O. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. V. XXX/X G., 2/ S. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. V. XXX/X, G., obaja zast.: JUDr. Katarína Naster Dugasová, advokát, so sídlom Hájnova 33, Ľubotice, proti žalovanému: 1/ I. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XXX/XX, K. Vestenice, zast.: JUDr. Jana Bezáková, advokát, so sídlom Bakalárska 6, Prievidza a 2/ Wústenrot poisťovňa, a.s., IČO: 31 383 408, so sídlom Karadžičova 17, Bratislava, zast.: SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., advokátska kancelária, IČO: 36 853 186, so sídlom Štefánikova 8, Bratislava o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

I. Žalovaný v 1.rade a žalovaný v 2. rade sú povinní zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 8000,- EUR a žalobcovi v 2. rade sumu 5.000,- EUR, do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká v tom istom rozsahu plnenia povinnosť druhého zo žalovaných. V prevyšujúcej časti súd žalobu žalobcov zamietá.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Žalobca v 1.rade - O. T. a žalobkyňa v 2.rade - S. T., sa žalobou z 10.12.2021 domáhali nemajetkovej ujmy od žalovaných v prvom a v druhom rade a to zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 20.000,- EUR a žalobkyni v 2. rade sumu 20.000,- EUR z titulu náhrady nemajetkovej ujmy, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku súdu, s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého zo žalovaných. Žalobu odôvodnili tak, že sú súrodenci a sú deťmi nebohého I.a, nar.: XX.XX.XXXX, zomr.: 01.07.2020. Dňa 01. 07. 2020 v čase okolo 19:02 hod., viedol žalovaný v 1.rade - I. J., osobné motorové vozidlo značky Audi A4 kombi, EVČ: PD XXX GV, po ceste I. triedy č. 9, v úseku km 160,3 v k.ú. obce Nitrica v smere od obce Nitrianske Sučany na obec Horné Vestenice, a v úmysle zabiť sa, úmyselne prešiel s vozidlom do protismernej časti vozovky, kde sa zrazil s protiúdcim nákladným vozidlom - ťahačom návesu značky Renault Magnum DXI 460, EVČ: PE XXX CM, ktorý bol v súprave s nákladným prívesom značky Desot, EVČ: PE XXX YE, čím porušil ustanovenie § 9 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke v platnom znení a čím spôsobil vodičovi vozidla Renault Magnum I. T., nar. XX. XX. XXXX zranenia - polytraumu, ktorým na mieste podľahol.

Uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Prievidzi, Odbor kriminálnej polície, 1. oddelenia vyšetrovania zo dňa 06.03.2021 vyšetrovateľ vznesol žalovanému v 1.rade obvinenie za spáchanie prečinu usmrtenie podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona. Žalovaný v 2. rade je poisťovňou, v ktorej má žalovaný v 1.rade uzatvorené povinné zmluvné poistenie na svoje motorové vozidlo Audi A4 kombi, EVČ: PD XXX GV, s ktorým nehodu spôsobil.

Počas vyšetrovania bolo vykonané rozsiahle dokazovanie: výsluch obvineného I. J., výsluchy svedkov (poškodený O. T., nar. XX. XX. XXXX, poškodený O., Q., nar. XX. XX. XXXX, svedkyňa K. E., nar. XX. XX. XXXX, svedok G. M., nar. XX. XX. XXXX, svedok C. P., nar. XX. XX. XXXX), znalecké dokazovania: znalecký posudok č. 89/2020 vo veci súdnolekárskej expertízy znalcov doc. MUDr. Ľubomír Straka PhD. a MUDr. Martin Janík, PhD. vykonanie súdnej pitvy, znalecký posudok znalca MUDr. František Novomeský, PhD. o vplyve diazepamu na I. J., znalecký posudok Kriminalistického a expertízneho ústav PZ ČES: PPZ-KEU-BAEXP- 2020/8544 z kriminalistickej toxikológie za účelom preskúmania vzorky krvi a moču I. J., znalecký posudok z odboru doprava cestná č. 37/2020 znalca W. E. E., znalecký posudok z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, číslo 202/2021 znalca - MUDr. Juraj Lexmann z Centrum duševného zdravia, s.r.o..

Poškodený v trestnom konaní - O. Q., ktorý je konateľom spoločnosti Grosym, spol. s r. o., Veľké Bielice, ktorá je vlastníkom ťahača Renault Magnum, aj návesu Desot Desot a bola zamestnávateľom nebohého I. T.. O. Q. vo svojej výpovedi uviedol, že zamestnanec I. T. riadne dodržal počas výkonu práce pauzy na odpočinok a celá jazdná súprava boli z technického stavu v poriadku, to sa týkalo bŕzd, riadenia aj pneumatík.

Svedkyňa K. E. uviedla, že je zamestnaná v spol. RZP, a. s., na pozícii zdravotníckeho záchranára. Keď so sanitkou prišla na miesto nehody, najskôr začala vyšetrovať žalovaného v 1.rade. Opýtala sa ho, čo sa stalo, či sa na nehodu pamätá. On jej odpovedal, že áno, že si pamätá a povedal jej konkrétne: „Bol to pokus o samovraždu.“, na čo sa ho spýtala: „Prosím? Kto sa chcel zabiť?“, na čo jej tento muž odpovedal: „Ja.“ Viac jej už nepovedal. Po kontrole žalovaného v 1.rade šla skontrolovať šoféra ťahača, ktorý sa nachádzal v spodnej časti prevrátenej kabíny ťahača, už takmer pri zemi. Skontrolovala mu pulz, nejavil však už žiadne známky života.

Svedok G. M. uviedol, že je zamestnaný na Okresnom dopravnom inšpektoráte v Prievidzi, vo funkcií povereného príslušníka, pričom bol dňa 01. 07. 2020 vyslaný k zdokumentovaniu dopravnej nehody a keď vyťažoval šoféra vozidla Audi - I. J., na otázku, ako došlo k nehode, odpovedal: „Narazil som do auta.“ Na otázku, prečo narazil do toho auta, odpovedal: „Chcel som sa zabiť.“ Na otázku, prečo sa chcel zabiť, I. J. odpovedal: „Chcel som skoncovať so životom, nikomu som nechcel ublížiť a preto som si vybral veľké nákladné auto a úmyselne som do neho narazil.“

Svedok C. P. videl priebeh dopravnej nehody, šiel za ťahačom. Oproti videl prichádzať vozidlo Audi, ktoré sa mu na chvíľu stratilo z jeho dohľadu, čo si nevedel vysvetliť. Potom sa vozidlo Audi zjavilo vo svojom jazdnom pruhu a následne zrazu narazilo do kamiónu z boku. Kamión po náraze otočilo o 90 stupňov vľavo, teda kolmo na os vozovky, následne sa dostal mimo vozovky, kde sa kotúľal bočne cez jeho strechu a zastavil sa na streche.

I. J. - žalovaný v 1.rade bol vypočutý v procesnom postavení svedka, pričom využil svoje právo a k veci nevypovedal.

Znalci Ústavu súdneho lekárstva a medicínskych expertíz v Martine doc. MUDr. Ľubomír Straka, PhD. a MUDr. Martin Janík, PhD. vykonali pitvu nebohého I. T. a vypracovali znalecký posudok č. 89/2020. Znalci uviedli, že bezprostrednou príčinou smrti nebohého bolo udusenie krvou vdýchnutou do dýchacích ciest pri rozsiahlych tržných ranách pier a polytraume, ktoré I. T. utrpel dňa XX. XX. XXXX v čase okolo 19.02 hod. pri dopravnej nehode. Poranenia, ktoré I. T. utrpel, vznikli v priamej príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou, pričom k jeho smrti došlo bezprostredne na mieste dopravnej nehody v krátkom časovom úseku po dopravnej nehode. Znalci konštatovali, že pri pitve neboli zistené chorobné zmeny na vnútorných orgánoch I. T., ktorými by sa dala jeho smrť vysvetliť iným spôsobom, ako dopravnou nehodou. Znalci ďalej konštatovali, že I. T. sa v čase dopravnej nehody nenachádzal pod vplyvom alkoholu, t. j. bol úplne triezvy, zároveň sa nenachádzal pod vplyvom žiadnych omamných a psychotropných látok.

Znalec z odboru doprava cestná Ing. Vladimír Šramka vypracoval znalecký posudok č. 37/2020. Znalec uviedol, že žalovaný v 1.rade jazdil tesne pred nehodou mimo obce rýchlosťou približne 100 km/h, čo je z technického hľadiska nesprávna technika jazdy, navyše nejazdil pri pravom okraji vozovky vo svojom jazdnom pruhu, ale prešiel do ľavého jazdného pruhu, následkom čoho došlo k zrážke s protiidúcou jazdnou súpravou. Znalec uviedol, že vodič nákladného vozidla jazdil rýchlosťou približne

90 km/h, čo je z technického hľadiska správne. Technickou príčinou dopravnej nehody bol nesprávny spôsob a technika jazdy vodiča vozidla Audi, ktorá spočívala v tom, že prešiel do protismerného pruhu, čím vodičovi oproti jazdiacej návesovej súpravy vytvoril náhlu prekážku, následkom čoho došlo k ich zrážke. Znalec napokon posudzoval technický stav vozidla Audi, pričom uviedol, že predná náprava s riadením, brzdový systém, zadná náprava, pneumatiky a osvetlenie vozidla sa pred dopravnou nehodou nevyskytla žiadna náhla, nepredvídateľná technická porucha, ktorá by mala priamu príčinnú súvislosť so vznikom dopravnej nehody.

Kriminalistický a expertízny ústav Policajného zboru preskúmaval krv a moč I. J.. Ústav vypracoval znalecký posudok ČES: PPZ KEU- BA-EXP-2020/8544. Z posudku vyplýva, že vo vzorke krvi a moču I. J. nebola zistená prítomnosť etanolu. V predloženej vzorke krvi I. J. však bola zistená prítomnosť liečiva zo skupiny benzodiazepínov v koncentrácií viac ako 10 ng / ml krvi, pričom následne bola metódou GC/MS potvrdená prítomnosť diazepam. V predloženej vzorke moču I. J. bola zistená prítomnosť liečiva zo skupiny benzodiazepínov v koncentrácií viac ako 100 ng / ml moču, pričom následne bola metódou GC/MS potvrdená prítomnosť temazepam ako metabolitu diazepam, čo znamená, že I. J. užil diazepam, pričom po jeho užití nesmel viesť motorové vozidlo.

Znalec Ústavu súdneho lekárstva a medicínskych expertíz v Martine prof. MUDr. František Novomeský, PhD. zisťoval, či bol I. J. v čase dopravnej nehody v stave vylučujúcom spôsobilosť viesť a ovládať motorové vozidlo, a to znaleckým posudkom č. 07/2021, v ktorom uvádza, že presné množstvo lieku diazepam numericky kvantifikované nebolo. Znalec však uvádza, že I. J. nebol v stave vylučujúcom spôsobilosť viesť a ovládať motorové vozidlo. Znalec argumentuje, že vodič sa so svojim osobným motorovým vozidlom pohyboval po vozovke kontrolovaným spôsobom jazdy, navyše so zámerom spôsobiť dopravnú nehodu, pri ktorej by vedome prišiel o život. Za uvedeným účelom si vodič cielene vyberal príhodné protismerne idúce motorové vozidlo, pričom nákladné motorové vozidlo si vedome ustálil ako spôsobilé pre realizáciu jeho zámeru (dosiahnuť sebausmrtenie inscenovanou dopravnou nehodou). Zo strany vodiča I. J. išlo o vedomé, ciele konanie, nezohľadňujúce prípadné spôsobenie ťažkého zranenia alebo smrti inej osobe v protismerne sa pohybujúcom vozidle. Koncentrácia diazepam v krvi I. J. bola veľmi nízka, keďže menovanému opísané tlmivé účinky lieku diazepam nezabránili v uskutočnení premysleného samovražedného konania.

Psychiater znalec MUDr. Juraj Lexmann v znaleckom posudku uvádza: „Psychopatológiu u obvineného v čase skutku detailne popisujem na str. 21-23 posudku. Jednalo sa u neho o Reziduálnu schizofréniu, o impulzívne schizofrénnu samovražedné konanie obvineného s chorobnou psychotickou depresívnou motiváciou, s chorobným bludným presvedčením „o zbytočnosti svojho života a rozhodnutím sa usmrtiť“. Jednalo sa o stav schizofrénej psychózy, narušenie osobnosti v jej jadre a absolútnym odtrhnutím vnútorného prežívania od reality. Takýto stav podmieňoval, že obvinený v čase realizácie svojej samovraždy nevedel rozpoznať protiprávnosť svojho konania a ani nemohol toto svoje konanie ovládať. Rozpoznávacie aj ovládacie schopnosti boli úplne vymiznuté.“ Znalec z odboru psychiatria teda v závere uvádza, že žalovaný v 1.rade bol v čase spáchania skutku nepríčetný.

Z dôvodu nepríčetnosti žalovaného v 1.rade v čase spáchania skutku, bolo trestné stíhanie zastavené, nakoľko podľa Okresnej prokuratúry Prievidza, nie je žalovaný v 1.rade trestne zodpovedný za spáchanie skutku. Uznesením nie sú dotknuté nároky poškodenej strany, ktoré si môže uplatniť v občiansko-právnom konaní na príslušnom súde. O tom predložili dôkaz: uznesenie o vznesení obvinenia zo dňa 06.03.2021 príloha, uznesenie o zastavení trestného stíhania zo dňa 08.1.2021.

Žalobcovia - poškodení a pozostalí deti boli aktívni v trestnom konaní, zaujímali sa o postup vo vyšetrovaní, zvolili si splnomocnenca poškodených, aby zastupoval ich práva a verili, že vinník bude spravodlivo potrestaný. Zistenie, že v zmysle uznesenia okresnej prokurátorky, bol žalovaný v 1.rade nepríčetný a trestné stíhanie, je z tohto dôvodu zastavené, bolo pre nich veľkou ranou. Úlohou trestného konania má byť aj dosiahnutie morálnej satisfakcie, že páchatel je spravodlivo potrestaný, čo im ako poškodeným bolo upreté.

2. Ako žalobca v 1.rade a syn nebohého I. T., stratou otca utrpel vážnu ranu, a o to viac, keď sa dozvedel okolnosti, ktoré viedli k jeho úmrtiu. Otec bol rozvedený už veľmi dlho, s mamou sa už po rozvoďte prakticky nestretávali. Okrem neho mal ešte dcéru, jeho sestru - S. T., ktorá je žalobkyňou v 2.rade. Obaja žalobcovia žijú v Prahe, s otcom sa stretávali pravidelne a na Slovensko za ním rád cestoval. Naposledy ho videl 10 dní pred smrťou na oslave otcových šesťdesiatich narodenín. Otec bol kamionista, jazdieval

veľa a bezpečne. Mnoho ho o jazdení naučil. Otec nemal žiadne zásadné zdravotné problémy, bol zdravý a mal rád svoju rodinu a svoju prácu. O tom, čo sa stalo, sa žalobca dozvedel telefonicky od mamy, pričom mu povedala, že ju neskoro večer kontaktovala polícia kvôli tragickej dopravnej nehode, pri ktorej zomrel otec. Smrť otca ho veľmi hlboko zasiahla, nakoľko mali dobré vzťahy. Otec krátko pred smrťou oslávil spolu s celou jeho rodinou 60-té narodeniny a konaním žalovaného v 1.rade sa jeho život skončil. Mohol mať pred sebou ešte mnoho rokov a času stráveného so svojou rodinou. Po rozvoze rodičov žalobca zostal žiť s otcom a to ich vzájomnému vzťahu veľmi prospelo a prehĺbilo ho. S manželkou majú dve deti: B. T., X,X roka a B. T. X,X roka, ktoré touto nečakanou smrťou stratili svojho starého otca, pre ktorého boli obe vnúčatá všetko. Veľkú fotografiu B. mal v garáži, kde pri svojom koníčku trávil dosť času. Otec sa na vnúčatá vždy tešil a plánoval aj finančne pokrýval všetky výlety. Len v nedávnej dobe pred smrťou ich vzal do zoo, westernového mestečka alebo na salaš s detskými ihriskami. Na kolotočoch bol pre B. schopný minúť všetky drobné a stále chodil rozmieňať bankovky. To šťastie v očiach otca a na jeho tvári už nikdy nezažijú. Ani po viac ako roku od jeho smrti sa s tým nedokáže zmieriť. Tragická smrť jeho otca mu spôsobila vážne psychické problémy a bol nútený vyhľadať odbornú pomoc - psychológa. Trpí nespavosťou, nekľudom, pesimistickými myšlienkami a toto vyúsťovalo do únikovej konzumácie alkoholu. Skontaktoval sa so psychologičkou Mgr. Michaelou Blatnou, ktorá je z občianskeho združenia - České sdružení obětí dopravních nehod (ČSODN). Ich hlavným cieľom je poskytovať psychologickú a morálnu podporu pozostalým po obetiach dopravných nehôd. Psychologické poradenstvo mu po tejto veľkej tragédii pomohlo zachrániť rodinný a pracovný život a naďalej v ňom pokračuje, čo preukazuje vyjadrením Mgr. Michaely Blatnej - psychologičky. Stratil otca, s ktorým mal hlboký a úprimný vzťah a jeho dcéry už nikdy nebudú mať starého otca, ktorý sa im chcel venovať a tráviť s nimi svoje roky na dôchodku. Otec bol stále pracovne činný a aj finančne im ako mladej rodine s malými deťmi pomáhal, resp. svojim vnučkám kupoval darčeky a chodil na výlety. Jeho odmalička otec učil všetko o šoférovaní, keďže je to jeho celoživotné živobytie aj koníček. Učil ho predvídať situácie, jazdiť bezpečne. Viedol s ním rád diskusie o novinkách v motorizme. Jeho náhla a nečakaná smrť pri automobilovej nehode je pre neho obrovská rana, diera v srdci, ktorá tam bude navždy.

Žalobkyňa v 2.rade a dcéra nebohého I. T. uviedla v žalobe, že stratou otca utrpela veľkú stratu. Obaja rodičia im pripravili krásne detstvo a aj napriek tomu, že rodičia sa rozišli, keď mala 13 rokov, mali pekný vzťah. S otcom vyrastala do cca 13 - tich rokov a následne po rozvoze rodičov, ona žila s mamou a brat O. išiel žiť k otcovi. Tým sa ich vzťah v tom čase trochu vzdialil, pretože už netrávili spolu každý deň a boli tam aj nezhody medzi rodičmi. Keď otec ešte žil v Kostoľanoch, či Kamenci navštevovala ho často. Rada iba tak s ním a jeho priateľkou sedela a rozprávala sa pri sledovaní televízie, či vonku na dvore. Tiež s ním rada chodila do prírody na prechádzku a občas aj s otcovým veľkým psom Malutom. Spoločnú tému s otcom mali aj v motorkách. Nie žeby sa v nich vyznala, ale páčia sa jej a mala rada ako o nich rozprával. Mala pocit, že vie o nich všetko na svete. S otcom zažila aj pár stretnutí motorkárov, keď bola mladšia. Vďaka nemu má rada rockovú hudbu a na niektorých skupinách boli spolu aj na koncertoch (Nazareth, Kabát, Kiss a podobne), a to bolo skvelé. Veľmi milé bolo jeho prijatie jej sexuálnej orientácie k ženám a že mu je to úplne jedno koho ľúbi, hlavne, aby bola šťastná. Je otcovi vďačná za to, čím všetkým k jej osobnosti prispel, mala ho rada a vážila si ho. Keď sa stretli a videli sa, ukončili to s tým, že jej vždy povedal, aby sa ozvala čo najskôr, aby sa znova videli. Čo ju úprimne mrzí a čo ju po otcovej smrti na niekoľko dní položilo, bolo uvedomenie, že už nemá možnosť s otcom tráviť čas, vylepšiť komunikáciu medzi nimi, byť spolu. To, že otec zomrel, navyše konaním inej osoby, ich všetkých pripravilo o ďalšie príjemné chvíle s ním a budúcnosť, ktorá už nebude.

Od úmrtia ich otca už prešiel viac ako rok a pol, avšak žalovaný v 1. rade sa im do dnešného dňa neospravedlnil za svoje konanie, neprejavil ľútosť ani sa ich žiadnym spôsobom nepokúšal kontaktovať. Počas vyšetrovania odmietol vypovedať a nereagoval ani na písomnú výzvu ich právnej zástupkyne, ktorá mu bola doručená. Na mimosúdne rokovanie vyzvali aj žalovaného v 2.rade, pričom spoločnosť Wüstenrot poisťovňa, a. s. im zaslala stanovisko zo dňa 26.07.2021, v ktorom len uviedla, že zamietajú uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a žiadnym ďalším spôsobom s nimi viac nekomunikovali, o čom svedčí odpoveď Wüstenrot poisťovňa, a. s. zo dňa 26.07.2021.

Protiprávnym konaním žalovaného v 1.rade bolo dotknuté ich právo na súkromný a rodinný život tým, že navždy stratili možnosť viesť rodinný život s ich otcom. Ako žalobcovia náhlým úmrtím blízkej osoby okrem toho utrpeli psychickú traumu, čo predstavuje závažnú ujmu na ich osobnostiach, pričom v takomto prípade ide o ujmu na celý život.

Poukázali na ustálenú rozhodovacia činnosť pri riešení tejto otázky všeobecných súdov SR, odvolacích súdov napr. KS v Trnave (sp.zn. 10Co/218/2015), NS SR (napr. 8Cdo/103/2019 6Cdo/118/2019, 3Cdo/78/2019), ale najmä na rozhodnutie zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR sp. zn. 6 MCdo 1/2016, ktoré bolo neskôr publikované ako judikát R 61/2018. Podľa tohto rozhodnutia právna veta znie: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla“. Najvyšší súd tu poukázal na ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu, napr. sp. zn.: 2 Cdo 41/2018, 2 Cdo 52/2018, 2 Cdo 131/2018, 4 Cdo 91/2018, 6 Cdo 207/2017, 6 Cdo 226/2017, z ktorých vyplýva, že dovolací súd posudzuje právne otázky ohľadne vecnej pasívnej legitímácie poisťovne vyplývajúce z povinného zmluvného poistenia už v súlade s právnymi závermi, na ktorých spočíva judikát R 61/2018.

Ustanovenie § 13 ods. 2 OZ predstavuje jedno z parciálnych a relatívne samostatných prostriedkov ochrany jednotného práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Vzniká vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo, na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv nestačí.

Žalovaný v 1.rade má 36 rokov, väčšinu svojho produktívneho života má ešte pred sebou, a navyše za svoje konanie, kedy spôsobil smrť človeka, nie je ani trestno-právne potrestaný. Smrťou nebohého bolo zasiahnuté do ich základného práva na súkromie a rodinný život. Ich ďalší život bol narušený vážnym spôsobom, ide o trvalú a neodstrániteľnú ujmu v narušení rodiny, rodinných vzťahov, perspektívy ďalšieho života, pretrhnutie väzieb v rámci širšej rodiny s príbuznými. Ako deti spolu s nebohým otcom tvorili žijúcu komunitu - rodinu, ktorá poskytuje útočisko jej členom. Žili v blízkom kontakte, tešili sa zo spoločných chvíľ a pomáhali si vo všetkých nevyhnutných životných okolnostiach. Najdôležitejšia v spoločnosti všeobecne uznávaná hodnota je hodnota života cez osobnú slobodu a bezpečnosť, rodinný a súkromný život až po slobody akými sú sloboda prejavu a majetkové práva. Otec len 12 dní pred nehodou oslávil svoje 60-té narodeniny. Stále pracoval, avšak pripravoval sa už na blížiaci sa dôchodok, kedy by si po desaťročiach práce mohol oddýchnuť a venovať sa o to viac rodine. Konaním žalovaného v 1.rade však bol jeho život ukončený. O to bolestnejšie bolo pre nich poznanie, že žalovaný v 1.rade túto nehodu spôsobil úmyselne. Pri úmrtí nemôže žiadne zadosťučinenie odčiniť vzniknutú ujmu, ktorá má absolútny charakter. Súčasťou súkromného života je nepochybne aj rodinný život zahŕňajúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými a preto rešpektovanie súkromného, teda i rodinného života musí zahŕňať právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími bytosťami, aby bolo možné okrem iného tiež rozvíjať a napĺňať vlastnú osobnosť. Zavinená smrť blízkej osoby preto môže vzhľadom k vzájomným úzkym a pevným sociálnym, morálnym a citovým väzbám predstavovať natoľko závažnú nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a napĺňanie osobnosti pozostalého, že môže byť kvalifikovaná ako ujma znižujúca jeho dôstojnosť či vážnosť v spoločnosti (nález Ústavného súdu ČR sp.zn. PL ÚS 16/04 zo 4.5.2005). Strata blízkej osoby je pre väčšinu ľudí tou najväčšou stratou, s ktorou sa môžu vo svojom živote stretnúť (nález Ústavného súdu ČR, sp. zn. I. ÚS 2844/14). Preto šokujúca smrť otca predstavuje udalosť mimoriadnu s nenapraviteľným následkom, v prípade ktorej, je morálna satisfakcia z hľadiska zadosťučinenia, nepostačujúca. Základnými kritériami určenia výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti sú závažnosť vzniknutej ujmy, ako i okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, ktoré môžu byť významné tak u osoby postihnutej ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila. V dôsledku neoprávneného zásahu žalovaného v 1.rade došlo v danom prípade k násilnému pretrhnutiu rodinných a citových väzieb vyplývajúcich predovšetkým z intenzity vzťahu so zomrelým. Okrem psychickej bolesti, ktorá v prípade straty veľmi blízkeho človeka je často vnímaná ako neznesiteľná fyzická, obmedzujúca aktivity pozostalých, často vyžadujúca odbornú pomoc, boli žalobcovia zasiahnutí stratou osoby, ktorej nezastupiteľným poslaním je práve upevňovanie a pozitívne rozvíjanie citových vzťahov, odovzdávanie rodičovskej lásky, výchovného poslaňa, poskytovanie opatery, priateľstvo, opora, vzor. Ich absencia sa negatívne prejaví nielen vo sfére osobnostného prežívania, ale významným spôsobom ovplyvní celý budúci život človeka. Strata takéhoto člena rodiny predstavuje nenávratnú deštrukciu medziľudských väzieb vytvárajúcich základ rodinného života. Následkom toho je zmena plne fungujúcej rodiny s deťmi, vnúčatami, na neúplnú rodinu, navždy strádanú v jednotlivých oblastiach rodinného života, ovplyvňujúcu tiež seberealizáciu pozostalých členov rodiny.

Navrhovanú sumu peňažnej náhrady určili v sume 20.000,- EUR pre každého zo žalovaných. Poukázali na rozhodovacia prax: V zmysle rozsudku Okresného súdu Bratislava II, sp.zn. 18C/276/2008 v

spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, sp.zn. 4Co/470/2011 bola rodičom plnoletej dcéry priznaná náhrada 49.790 eur, rozsudkom Okresného súdu Bratislava II, sp.zn. 18C/76/2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, sp.zn. 6Co/217/2014 bola rodičom priznaná nemajetková ujma 40.000 eur, pričom smrť nastala v dôsledku dopravnej nehody, rozsudkom Okresného súdu Topoľčany, sp. zn. 6C/143/2015v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 5Co/264/2017 bola priznaná matke plnoletej dcéry nemajetková ujma 25.000 eur, rozsudkom Okresného súdu Nitra, sp. zn. 17C/22/2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 6Co/176/2016 bola priznaná matke, ktorá žila s plnoletým synom v spoločnej domácnosti nemajetková ujma 20.000 eur, rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 10C/131/2015-216 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 6Co/56/2018 bola rodičom plnoletého syna priznaná náhrada 70.000 eur a bratovi 30.000 eur. Vodiacími parametrami proporcionálne spravodlivého zadosťučinenia je atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie, inak, napriek poskytnutému odškodneniu by sa poškodení mohli naďalej kvalifikovať ako obeť porušenia Dohovoru o ľudských právach.

Kritériu primeranosti priznávanej peňažnej satisfakcie priamo úmerne zodpovedá aplikácia tzv. statusu obeť podľa článku 34 Dohovoru o ľudských právach, ktorú objasnil Európsky súd pre ľudské práva v prípade Scordino vs. Taliansko v rozhodnutí zo 6.3.2007 sťažnosť č. 43662/98, ako i v prípade Stanková vs. Slovenská republika v rozhodnutí z 9.10.2007 sťažnosť č. 7205/02. Európsky súd pre ľudské práva a uviedol, že pokiaľ má náprava kompenzačný charakter, jej výška nemusí byť rovnaká, akú by priznal v porovnateľných prípadoch súd, nesmie však byť zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, pričom pri posudzovaní tejto primeranosti je potrebné zohľadňovať aj životnú úroveň v danej krajine a tiež to, či priznaná suma nevybočuje z právnej tradície v danej krajine, aj to, ako rýchlo sa jej sťažovateľ domohol. Ústavný súd Českej republiky konštatoval, že pri stanovení výšky čiastky relutárnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnávajú čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch (sp.zn. I. ÚS 2844/14).

Žiadali náhradu trov konania v rozsahu 100%, pretože výška nemajetkovej ujmy záleží od úvahy súdu a ako žalobcovia nemajú možnosť predpokladať vopred rozhodnutie súdu v takomto prípade.

3. Žalovaný 2. v písomnom vyjadrení uviedol, že dňa 1.7.2020 došlo v katastri obce Nitrica k dopravnej nehode, ktorej účastníkmi boli žalovaný v I. rade a I. T., nar. XX.X.XXXX, zomr. X.X.XXXX. Pri dopravnej nehode utrpel I. T. vážne zranenia, ktorým na mieste podľahol. Žalovaný 2. uplatnené nároky v celom rozsahu odmieta a pretože nie je pasívne vecne legitimovaným subjektom, v prejednávanej veci nie sú splnené predpoklady na priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa vzťahuje výlučne na škodu definovanú v § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoPZP“), t.j. poisťovateľ nehradí pozostalým po obeti dopravnej nehody peňažnú náhradu za zásah do ich práva na ochranu osobnosti (§ 13 ods. 2 OZ). Rozširujúca interpretácia a aplikácia § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP je neprípustná a nemožno ju aprobovať ani eurokonformným výkladom s poukazom na rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 24.10.2013 sp. zn. C - 22/12 (Katarína Hassová c/a Rastislav Petrík).

Žalovaný v 2. rade namietal aj výšku uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej satisfakcie) je vždy existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom však nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 29. júna 2011 sp. zn. 4 Cdo 232/2010). Žalobcovia uvádzajú ako dôvod uplatnenia nároku najmä zásah do rodinných väzieb, ktorý v ich životoch vyvolal pocity úzkosti, smútku a depresie. Argumentujú tým, že od smrti I. T. prežívajú neopísateľný smútok zo straty blízkeho člena rodiny. Žalovaný v 2. rade za žiadnych okolností nepopiera, že strata blízkej osoby predstavuje silnú citovú ujmu v živote každého človeka. Pre vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sú však relevantné iné skutočnosti. V tomto smere sa posudzujú objektívne kritéria, napr. či sú žalobcovia osobami odkázanými na výživu a starostlivosť obeť dopravnej nehody a v dôsledku smrti člena rodiny sa ocitli v stave materiálnej núdze. Náhrada nemajetkovej ujmy totiž nemôže slúžiť iba ako kompenzácia za smútok z prekonanej straty blízkeho človeka.

Podľa nálezu Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 22.12. 2015 sp. zn. I. ÚS 2844/14: „Okolnosti, jež je třeba zkoumat na straně poškozeného, mohou být podle rozvíjející se doktríny zejména a) intenzita vztahu žalobce se zemřelým, b) věk zemřelého a pozůstalých, c) otázka hmotné závislosti pozůstalého na usmrčené osobě, d) případné poskytnutí jiné satisfakce. Pro výši náhrady je kvalita vzájemného vztahu klíčová. Psychická bolest ze ztráty velmi blízkého člověka (nově dle § 2959 Občanského zákoníku duševní útrapy) je často vnímána jako nesnesitelná, fyzická, omezující ostatní aktivity pozůstalého, mnohdy přerůstající až do duševního onemocnění. Při zohlednění věku zemřelého se odlišuje, nakolik je prožívána ztráta novorozence jeho rodiči, ztráta rodiče jeho dětmi nebo ztráta osoby důchodového věku jeho vnoučaty. Důležitou roli hraje i pocit zodpovědnosti rodiče za své děti. Ztráta osoby, na níž je pozůstalý existenčně závislý, se negativně projeví i ve sféře osobnostního prožívání.“ (ods.53).

Žalobcovia sú plnoleté osoby (v čase dopravnej nehody mal žalobca v 1. rade takmer 37 rokov a žalobkyňa v 2. rade 35 rokov), ktoré neboli odkázané na výživu a starostlivosť obete dopravnej nehody a v dôsledku smrti člena rodiny sa ani neocitli v stave materiálnej núdze. Ani jeden zo žalobcov nežil s I. v spoločnej domácnosti, pričom navyše žalobkyňa v 2. rade (ako sama uvádza v žalobe) s ním žila v spoločnej domácnosti iba do svojich cca. 13-tich rokov. Žalobcovia žijú v Prahe, majú „svoj život“ a žalobca v 1. rade má vlastnú rodinu. V osobnej sfére žalobcov teda nedošlo k takému zásahu, ktorý by odôvodňoval priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 40.000,- EUR.

Ďalej poukázal na rozhodnutia: Krajský súd v Trnave rozsudkom zo dňa 12.4.2017 sp. zn. 25Co/214/2016 potvrdil prvoinštančné rozhodnutie, ktorým súd plnoletým deťom po usmrtenej obeti dopravnej nehody (ich otca) priznal nároky v sumách 9.000,- EUR, 5.000,- EUR a 4.000,- EUR. Súd konštatoval, že vzťah dospelých detí k rodičom nie je natoľko intenzívny ako napríklad vzťah rodičov k deťom alebo vzájomný vzťah manželov vo fungujúcom harmonickom manželstve. Postupne slabne intenzita rodinných a súkromných vzťahov detí k rodičom, pretože ťažisko ich súkromného a rodinného života sa v prvom rade presúva do ich novej rodiny a intenzívnejšie vzťahy sa budujú s manželom (životným partnerom) a spoločnými deťmi. Intenzita tohto vzťahu teda klesá v porovnaní so vzťahom, ktorý si k sebe vytvárajú manželia alebo ktorý majú rodičia k svojim deťom. Žalobca v II. rade žil s nebohým otcom v spoločnej domácnosti, no aj s priateľkou, s ktorou sa chceli osamostatniť. Žalobca III. rade žil už dva roky v susednej obci, mal manželku a dcéru. Žalobca v IV. rade žil už viac než päť rokov v úplne inom okrese. Uvedené skutkové okolnosti podľa názoru súdu jednoznačne preukázali, že v čase smrti nebohého s ním, ako s otcom, spomedzi synov mal najintenzívnejšie rodinné a súkromné vzťahy žalobca v II. rade, s ktorým bol v každodennom blízkom kontakte a bol jeho smrťou aj najviac zasiahnutý. Preto súd považoval v jeho prípade za primeranú sumu 9.000,- EUR. Žalobcovia v III. a IV. rade naopak neboli so svojim otcom v každodennom kontakte, žili so svojimi manželkami / partnerkami. Preto aj keď obaja títo žalobcovia boli otcovou smrťou zasiahnutí, nebolo možné podľa názoru súdu hodnotiť ich vzťah k otcovi (ako súčasť ich rodinného a súkromného života) za natoľko intenzívny, ako je tomu v prípade žalobcu v II. rade. Súd preto považoval nemajetkovú ujmu na rodinnom a súkromnom živote u žalobcov v III. a IV. rade za výrazne menšiu a priznal im nárok na náhradu vo výške 5.000,- EUR (žalovaný v III. rade) a 4.000,- EUR (žalovaný v IV. rade).

- Krajský súd v Žiline rozsudkom zo dňa 13.1.2020 sp. zn. 8Co/39/2019 zmenil prvoinštančné rozhodnutie tak, že každej z plnoletých dcér usmrtenej obeti dopravnej nehody (ich otca) priznal nárok v sume 4.000,- EUR. Pri určení výšky nároku na náhradu nemajetkovej ujmy súd zohľadnil, že žalobkyne udržiavali so svojim otcom intenzívny blízky vzťah, skoro každodenne sa stretávali, spoločne riešili radosti aj starosti. Žalobkyne boli dospelé a mali aj svoje vlastné rodiny,

- Krajský súd v Trnave rozsudkom zo dňa 27.11.2016 sp. zn. 23Co/337/2016 zmenil prvoinštančné rozhodnutie tak, že každému z plnoletých synov usmrtenej obeti dopravnej nehody (ich otca) priznal nárok v sume 7.500,- EUR. Pri určení výšky nároku na náhradu nemajetkovej ujmy súd prihliadol na to, že žalobcovia boli v čase smrti ich otca dospelí, s vlastnými rodinami a žiaden z nich už nežil s otcom v spoločnej domácnosti,

- Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 26.10.2017 sp. zn. 9Co/341/2015 potvrdil prvoinštančné rozhodnutie, ktorým súd plnoletému synovi po usmrtenej obeti dopravnej nehody (jeho matky) priznal nárok v sume 7.500,- EUR. Súd vzal do úvahy, že v čase smrti matky mal žalobca 25 rokov, nežil v spoločnej domácnosti s matkou, ani nebol odkázaný na jej výživu. Ich vzťah však bol veľmi dobrý, komunikovali spolu a boli často v kontakte.

- rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 27.2.2017 sp. zn. 8Co/33/2016, v ktorom odvolací súd potvrdil prvoinštančné rozhodnutie, ktorým bola dvom maloletým deťom nebohého (v čase nehody 15 a 17 a pol roka) priznaná nemajetková ujma vo výške 7.000,- EUR (každému z nich),

- rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 15.8.2012 sp. zn. 4Co/519/2011, v ktorom odvolací súd potvrdil prvoinštančné rozhodnutie, ktorým bol každej z dcér usmrteného (v čase usmrtenia otca mala staršia dcéra 12 rokov a mladšia dcéra 10 rokov) priznaný nárok v sume 8.000,- EUR. Jedna z dcér nebohého prežívala pocity úzkosti, bola plačlivá, smutná, precitlivená, mala reaktívne problémy so spánkom, smrť otca prežívala intenzívne a aj ku dňu podania odvolania bola v ambulatnej liečbe pedopsychiatra. Druhá dcéra bola taktiež v ambulatnej liečbe, trpela po smrti otca závažným emočným rozpadom, bola úzkostlivo naviazaná na matku a začala psychosomatizovať,

- rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 1.3.2018 sp. zn. 8Co/323/2017, v ktorom odvolací súd potvrdil prvoinštančné rozhodnutie, ktorým bola maloletej dcére nebohej matky priznaná nemajetková ujma vo výške 10.000,- EUR. Maloleté dieťa pritom pred dopravnou nehodou vychovávala iba matka, keďže rodičia spolu nežili a v súvislosti s dopravnou nehodou, pri ktorej matka maloletej žalobkyne zomrela, sa musel ujať následnej starostlivosti o dieťa otec (ten predtým nebol s dieťaťom v pravidelnom kontakte). Maloletá musela prejsť do nového výchovného prostredia, zmeniť predškolské zariadenie, čo jednoznačne zasiahlo do jej psychiky,

- rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 23.9.2014 sp. zn. 5Co/182/2013, v ktorom odvolací súd potvrdil prvoinštančné rozhodnutie, ktorým bola dvom maloletým deťom nebohej (v čase nehody 4 a 6 rokov) priznaná nemajetková ujma vo výške 10.000,- EUR (každému z nich).

Poukázali na to, že žalovaný v 1. rade bol trestne stíhaný pre trestný čin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) TZ. Zo skutočností prezentovaných žalobcami, ani z trestného konania (zastaveného z dôvodu, že žalovaný v 1. rade nebol v čase skutku trestne zodpovedný pre nepříčetnosť) nevyplýva úmysel žalovaného v 1. rade spôsobiť smrť l.4. K tomuto vyjadreniu žalobcovia prostredníctvom právneho zástupcu uviedli, že žalovaný v 2.rade si je vedomý svojej nesprávnej právnej argumentácie a rovnako si je vedomý aj konštantnej judikatúry súdov v Slovenskej republike v obdobných konaniach. Povinnosť žalovaného v 2.rade - krytia poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú tretím osobám motorovými vozidlami je zabezpečená a definovaná právnou úpravou Európskej únie (rozsudok ESD C-22/12 Haasová, bod 39), a preto aj v predmetnej právnej veci je potrebné riešiť spornú právnu otázku v súlade s komunitárnym právom. Tzv. motorové smernice upravujú porovnateľné zaobchádzanie s poškodenými účastníkmi nehôd spôsobených motorovými vozidlami, bez ohľadu na miesto nehody na únijskom území a ukladajú členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola krytá poistením. Ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré upravujú náhradu škody pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu pritom odňať dotknutým smerniciam potrebný účinok a majú tiež zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením. Pod pojem ujma na zdraví bolo potrebné zahrnúť akúkoľvek ujmu, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumou (rozsudok ESD C-22/12, bod 47). Je preto potrebné vychádzať z účelu smernice s cieľom posilnenia ochrany obetí (rozsudok ESD C-22/2012 Haasová, bod 48, 49). Ak zodpovednosť poisteného, ktorá podľa vnútroštátneho práva vyplýva z § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, vznikla na základe dopravnej nehody a má občianskoprávnú povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú smernice (rozsudok ESD C-22/12 Haasová, bod 57, 58). S poukazom na uvedené vzhľadom na skutočnosť, že vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obeť dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorových vozidiel.

Poukázali na konštantný eurokonformný výklad pojmu škoda, teda extenzívny v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy. Súčasťou náhrady škody (ujmy) spôsobenej na zdraví sú nielen ujmy majetkovej povahy (náhrada nákladov spojených s liečením, náhrada pohrebných nákladov), ale aj nemajetkové ujmy, akými sú napr. bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia (§ 444 OZ), ktoré sa odškodňujú v peniazoch. Poukázali aj na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie, napr. rozhodnutie C-106/89 Marleasing SA v. La Commercial International d Alimentation SA.,

podľa ktorej je tu povinnosť vykladať vo svetle komunitárnych noriem nielen ustanovenia národného práva implementujúceho komunitárny predpis (smernicu), ale tiež národné právo ako celok, pričom vnútroštátny súd je povolaný k výkladu národného práva v čo najväčšom možnom rozsahu vo svetle textu a účelu smerníc (tzv. nepriamy účinok smerníc). Na zasadnutí občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR, ktoré sa konalo 9. októbra 2018 bolo schválené na uverejnenie v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky aj rozhodnutie z 31. júla 2017 sp.zn. 6 MCdo 1/2016, ktoré bolo publikované v zbierke č. 8/2018 pod č. R 61/2018 v znení právnej vety: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“. V uvedenom rozhodnutí najvyšší súd vysvetlil, že pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, pretože citovaný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa pojmy „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“, z čoho je zrejmé, že komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú a aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú a aj nemajetkovú.

Poukázali, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov, upravená v § 427 a 431 Občianskeho zákonníka, je osobitným druhom občianskoprávnej zodpovednosti, ktorá spočíva na princípe objektívnej zodpovednosti. Na vznik tejto zodpovednosti sa teda nevyžaduje zavinené konanie, čo však neznamená, že škoda spôsobená prevádzkou dopravného prostriedku nemôže byť zavinená. Zodpovednosť za škodu podľa § 427 Občianskeho zákonníka pritom spočíva v tom, že ide o zodpovednosť za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku. Aj keď Občiansky zákonník priamo nevymedzuje, čo treba považovať za osobitnú povahu prevádzky, možno ustáliť, že tá spočíva v tom, že z nej vyplýva pre okolitý svet zdroj zvýšeného nebezpečenstva v súvislosti s činnosťou a pohybom prostriedku, čo v danom prípade bolo umocnené v tom, že sa jednalo o úmyselné konanie. V záujme ochrany tretích osôb sa riziko prevádzky prenáša výlučne len na prevádzkovateľa. Toto riziko znášania následkov zodpovednosti za škodu je zmiernené tým, že každý prevádzkovateľ je zo zákona poistený pre prípad vzniku zodpovednosti za škodu v zmysle zákona č.381/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov. Objektívna zodpovednosť za škody spôsobené prevádzkou dopravného prostriedku je pomerne prísna, pretože takmer vylučuje možnosť liberácie prevádzkovateľa a prichádza do úvahy len v prípade, ak škoda nebola spôsobená okolnosťami, ktoré majú svoj pôvod v prevádzke. Okrem toho je viazaná na podmienku, že prevádzkovateľ preukáže, že škode nemohol zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno od neho požadovať. V tomto posudzovanom prípade však nejde o takéto okolnosti, pre ktoré by sa mohol žalovaný v 1. rade ako prevádzkovateľ vozidla liberovať.

Ďalej uviedol, že v zmysle vyššie uvedenej smernice, ujma na zdraví nezahŕňa len fyzickú, ale i psychickú traumu a hoci škoda na zdraví príbuzným účastníka dopravnej nehody priamo nevzniká (a nie je preto odškodniteľná), zásah do ich súkromia (stratou blízkeho) už je priamy aj odškodniteľný. Účelom právnej úpravy prijatej na pôde Európskej únie pritom je, aby povinným zmluvným poistením bola pokrytá každá škoda („any loss or injury“), poškodený znamená akúkoľvek osobu oprávnenú na náhradu, pokiaľ ide o akúkoľvek škodu spôsobenú motorovými vozidlami a škodou tak nie je len škoda na majetku (materiálna škoda), ale aj akákoľvek osobná nemajetková ujma (ako i v prípade žalobcov z prejednávanej veci), odškodňovaná peňažnou satisfakciou. Povinnosť vnútroštátneho orgánu aplikácie práva na eurokonformný výklad sa nevzťahuje len na vnútroštátne ustanovenia osobitne prijaté na vykonanie smernice, ale na vnútroštátne právo ako celok (nepriamy účinok práva Únie) a zásadou je tu eurokonformný výklad vnútroštátneho práva s priamou aplikáciou komunitárneho práva len tam, kde eurokonformný výklad možným nie je.

Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je určenie vzťahu medzi mierou ujmy na hodnotách ľudskej osobnosti a konkrétnym finančným vyjadrením náhrady tejto ujmy, vždy ide o nástroj, ktorého úlohou je zabezpečiť rešpektovanie a ochranu fyzickej osobe. Poukázali najmä na špecifikum tohto

prípade, kedy konanie žalovaného v 1.rade bolo úmyselné. Uviedli, že žalovaný v 2.rade necitlivo spochybňuje ujmu žalobcov, ktorú utrpeli úmrtím svojho otca. Žalobca v 1.rade musel vyhľadať psychologickú pomoc a požiadať o odborné konzultácie, ako pozostalý po obeti dopravnej nehody. Otec pracoval a zarábala a materiálne im ako mladým ľuďom aj pomáhal, najmä mladej rodine žalobcu v 1.rade, ktorý je živiteľom rodiny s dvomi malými deťmi, kedy manželka je na materskej dovolenke, ale rovnako aj žalobkyni v 2.rade, ktorá žije sama a nemá pomoc v inej osobe. Aj po rozvoze rodičov a bývaní v domácnosti matky, si žalovaná v 2.rade a nebohy udržali vzájomný vzťah a tento ďalej rozvíjali. Rodičia ich podporovali v ich rozhodnutí presťahovať sa do Prahy, to však nemalo žiaden vplyv na ich vzájomné vzťahy, nakoľko si telefonovali a stretávali sa vždy, keď to bolo možné.

5. Žalovaný v 1. rade sa vyjadril písomne prostredníctvom právneho zástupcu. Uviedol, že jeho zavinenie a protiprávne konanie, pri ktorom došlo k usmrteniu otca žalobcov a tým aj k neoprávnenému zásahu do práva žalobcov na súkromný a rodinný život, bolo preukázané v trestnom konaní a toto nespochybňuje. Je si vedomý, že žiadna finančná náhrada nemôže žalobcom zmierniť ich stratu a nahradiť otca. Ak sa neospravedlnil, bolo to spôsobené jeho zlým psychickým stavom, nebol schopný posúdiť následky svojho konania. Svoj skutok nevie odčiniť, úprimne ho ľutuje, ale nevie nájsť slová, ktoré by zodpovedali vhodnému ospravedlneniu. Nie je v jeho možnostiach náhradu zaplatiť. Bol uznaný invalidným, dôchodok zatiaľ nemá vyplácaný. S družkou nevlastní žiaden majetok ani úspory. Jeho družka nikde nepracuje, stará sa o neho a ich maloleté dieťa. V čase nehody mal uzatvorenú poisťku - povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovaného v 2. rade. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR R61/2018, podľa ktorého je pasívne legitimovaná poisťovňa a žiadal žalobu zamietnuť. V podaní z 24.11.2022 poukázal na zastavenie trestného konania pre to, že nebol pre nepríčetnosť trestne zodpovedný a poukázal na § 422 ods.1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého kto je postihnutý duševnou poruchou, zodpovedá za škodu ním spôsobenú, len ak bol schopný ovládnuť svoje konanie a posúdiť následky svojho konania. Poukázal na znalecký posudok, podľa ktorého nemohol v čase nehody svoje konanie ovládať a posúdiť následky svojho konania. Preto žiadal žalobu voči nemu zamietnuť.

6. Žalobcovia na pojednávaní poukázali aj na judikatúru a to najmä na rozhodnutie KS v Žiline 9Co/241/2016, kde právna veta znie: zastavenie trestného stíhania neznamená, že skutok sa nestal a že stíhaná osoba spôsobila škodu. S ohľadom na nález ÚS SR z 8.6.2015 1Us/409/2014 samotná skutočnosť, že žalovaná osoba nespáchala trestný čin, neznamená, že nezodpovedá za škodu spôsobenú jeho konaním. Čo sa týka žalovaného 2.rade, poukázali na ustálenú judikatúru a najmä na R61/2018, bolo jednoznačne ustálené, že žalovaný 2.rade je poisťovňa, v ktorej bolo vozidlo, ktorým bolo spáchané usmrtienie poistené, teda v tomto prípade Audi A4 s EVČ PD XXX GV.

7. PZ žalovaného 1.rade v písomnom vyjadrení i na pojednávaní poukázal, že žalovaný 1. rade v čase nehody nebol schopný vnímať svoje konanie, čo vyplýva z posudkov z trestného konania. Predložil originál zmluvy o poistení, ktorú mal uzavretú žalovaný 1. rade so žalovaným 2. rade.

8. Žalobca na pojednávaní uviedol, že otec bol skvelý človek, šofér, jeho strata bol obrovský zásah do jeho života aj celej rodiny. Vždy, keď sa stretli, hovoril mu, aby si na seba dával pozor. On oponoval, že on je profesionál zodpovedný za životy okolo seba a nie je pravda, že musí dávať pozor na seba, ale na ostatných. Vysvetľoval to tak, že keď vidí auto v protismere, musí byť on, ktorý zareaguje, pretože nemôže vedieť, či v tom aute nesedí otec s dvomi synmi v mikrospánku. Toto sa mu stalo osudným. Celé sa to stalo len pár dní po oslave jeho 60 narodenín. Prvý krát videl svoju vnučku, ktorá mala 3 mesiace. Staršiu učil chytať ryby a k vnučkám mal skvelý vzťah, ktorý mohol rozvíjať. Vnúčatám dával vždy všetko, bol ochotný platiť všetky výlety, zmrzliny, kolotoče. Jeho odchod mal výrazný vplyv na život žalobcu 1.rade. Nedokázal sa s tým vyrovnáť, začal piť a manželka, aby predišla k rozpadu rodiny, ho prinútila vyhľadať psychológa, čo dokladuje vyjadrenie psychologičky. Alkoholizmus - únikový mu spôsobuje zdravotné problémy, kde mu bola pred rokom diagnostikovaná spánková apnoe v ťažkej forme. Tiež mu bola diagnostikovaná fistula a čaká na výsledky Crohnovej choroby. Ide o stresové ochorenie okrem iného. S otcom sa stretávali tak často, ako to len šlo, keď mal cestu na Slovensko, vždy ho navštívil, či už sám alebo s rodinou. Otec mal veľmi často cestu do okolia Prahy a vždy, keď to bolo možné, čo bolo v 100% prípadoch, neváhal sadnúť do auta a ísť aj hodinu za Prahu, napr. do Říčana, aby ho aspoň 20 - 30 minút videli pred vykládkou. Ťažko to spočítať, koľko krát sa stretli. Mohlo to byť 30 - 40

x za rok, niekedy to mohlo byť raz za 2 týždne, niekedy častejšie. Otec neposielal pravidelne mesačne peniaze vnúčatám, ale pomáhal, tak ako som to uviedol sporadicky pri návštevách. Niekedy to bolo raz za 3 mesiace, raz za mesiac. Žalobca 1. rade zamestnanie nezmenil.

9. Žalobkyňa 2. rade uviedla, že vzťah s otcom mali ako dcéra s otcom, aj po rozvode rodičov udržiavali kontakt. Napr. cez víkendy u nich prespávala, keď študovala na VŠ od 19 rokov, 6 rokov študovala VŠ v B. Bystrici. Potom sa odsťahovala do Prahy, ale kontakt udržiavali stále. Cez víkendy sa striedali u rodičov, raz u mamy, raz u otca, kto ako mohol. Podporoval ju v intímnom živote. Po ukončení štúdiá ju finančne nepodporoval. Keď išli spolu na motorkársky výlet, tak ju väčšinou pozval, všetko zariadil. Nedošlo u nej k zmenám v zamestnaní po tejto nehode, využíva teraz home office, čo jej umožnil zamestnávateľ vzhľadom na túto nehodu. O home office môžu požiadať všetci zamestnanci.

10. Súd sa oboznámil s listinnými dôkazmi prečítaním: uznesenie čl. 14, 15, vyjadrenie čl. 16, predžalobná výzva odpoveď čl. 17, rozhodnutie čl. 50, poisťná zmluva čl. 51 - 65 (originál predložený na pojednávaní), uznesenie čl. 66, zo spisu OS PD 1Nt/27/2021 čl. 254 - 280 - závery.

11. Podľa vyjadrenia psychologičky Mgr. Michaely Blatné z 28.11.2021 sa žalobca v 1. rade obrátil na psychologickú pomoc v novembri 2020 z dôvodu reakcie na zármutok v podobe zhoršeného spánku a únikového alkoholizmu. Situáciu zhoršovali okolnosti nehody, pri ktorej otec zomrel. Konzultácie boli telefonické, boli celkovo štyri. Náhle úmrtie naruší integritu pozostalých a zasiahne všetky aspekty ich života.

12. Na základe vykonaného dokazovania súd zistil, že dňa 1.7.2020 došlo v katastri obce Nitrica k dopravnej nehode, ktorej účastníkmi boli žalovaný v 1. rade a I. T., nar. XX.X.XXXX, zomr. X.X.XXXX. Pri dopravnej nehode utrpel I. T. vážne zranenia, ktorým na mieste podľahol.

Uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Prievidzi, Odbor kriminálnej polície, 1. oddelenia vyšetrovania zo dňa 06.03.2021 vyšetrovateľ vznesol žalovanému v 1.rade obvinenie za spáchanie prečinu usmrtenie podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona. Žalovaný v 2. rade je poisťovníkou, v ktorej má žalovaný v 1.rade uzatvorené povinné zmluvné poistenie na svoje motorové vozidlo Audi A4 kombi, EVČ: PD XXX GV, s ktorým nehodu spôsobil.

Znalec Ústavu súdneho lekárstva a medicínskych expertíz v Martine prof. MUDr. František Novomeský, PhD. zisťoval, či bol I. J. v čase dopravnej nehody v stave vylučujúcom spôsobilosť viesť a ovládať motorové vozidlo, a to znaleckým posudkom č. 07/2021, v ktorom uvádza, že presné množstvo lieku diazepam numericky kvantifikované nebolo. Znalec však uvádza, že I. J. nebol v stave vylučujúcom spôsobilosť viesť a ovládať motorové vozidlo. Znalec argumentuje, že vodič sa so svojim osobným motorovým vozidlom pohyboval po vozovke kontrolovaným spôsobom jazdy, navyše so zámerom spôsobiť dopravnú nehodu, pri ktorej by vedome prišiel o život. Za uvedeným účelom si vodič cielene vyberal príhodné protismerne idúce motorové vozidlo, pričom nákladné motorové vozidlo si vedome ustálil ako spôsobilé pre realizáciu jeho zámeru (dosiahnuť sebausmrtenie inscenovanou dopravnou nehodou). Zo strany vodiča I. J. išlo o vedomé, cielené konanie, nezohľadňujúce prípadné spôsobenie ťažkého zranenia alebo smrti inej osobe v protismerne sa pohybujúcom vozidle. Koncentrácia diazepamu v krvi I. J. bola veľmi nízka, keďže menovanému opísané tlmivé účinky lieku diazepam nezabránili v uskutočnení premysleného samovražedného konania.

Psychiater znalec MUDr. Juraj Lexmann v znaleckom posudku uvádza: „Psychopatológiu u obvineného v čase skutku detailne popisujem na str. 21-23 posudku. Jednalo sa u neho o Reziduálnu schizofréniu, o impulzívne schizofrénné samovražedné konanie obvineného s chorobnou psychotickou depresívnou motiváciou, s chorobným bludným presvedčením „o zbytočnosti svojho života a rozhodnutím sa usmrtiť“. Jednalo sa o stav schizofrénnnej psychózy, narušenie osobnosti v jej jadre a absolútnym odtrhnutím vnútorného prežívania od reality. Takýto stav podmieňoval, že obvinený v čase realizácie svojej samovraždy nevedel rozpoznať protiprávnosť svojho konania a ani nemohol toto svoje konanie ovládať. Rozpoznávacie aj ovládacie schopnosti boli úplne vymiznuté.“ Znalec z odboru psychiatria teda v závere uvádza, že žalovaný v 1.rade bol v čase spáchania skutku nepríčetný.

Z dôvodu nepříčetnosti žalovaného v 1.rade v čase spáchania skutku, bolo trestné stíhanie zastavené, nakoľko podľa Okresnej prokuratúry Prievidza, nie je žalovaný v 1.rade trestne zodpovedný za spáchanie skutku.

Nebolo sporné, že žalovaný 1.rade bol zmluvne poistený u žalovaného 2.rade ako to vyplýva z poistky a všeobecných podmienok pre povinné zákonné poistenie.

Žalobcovia sú plnoleté osoby (v čase dopravnej nehody mal žalobca v 1. rade takmer 37 rokov a žalobkyňa v 2. rade 35 rokov), ktoré síce neboli odkázané na výživu a starostlivosť obete dopravnej nehody a v dôsledku smrti člena rodiny sa ani neocitli v stave materiálnej núdze, ako to správne tvrdí žalovaný 2.rade. Ani jeden zo žalobcov nežil s Jánom Krytinášom v spoločnej domácnosti, žalobkyňa v 2. rade s ním žila v spoločnej domácnosti iba do svojich cca. 13-tich rokov. Žalobcovia žijú v Prahe a žalobca v 1. rade má vlastnú rodinu. Avšak nemožno sa stotožniť s jeho tvrdením, že žalobcovia tvrdia len neobjektívne skutočnosti, ktoré nemajú vplyv na výšku uplatneného nároku a že náhrada nemajetkovej ujmy nemôže slúžiť ako kompenzácia za smútok z prekonania straty blízkeho človeka, uplatnená suma je neprimeraná.

13. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka: Fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1, 2 a 3 Občianskeho zákonníka: Fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadostučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 15 Občianskeho zákonníka: Po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jeho osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jeho rodičom.

Podľa § § 422 ods. 1-2 Občianskeho zákonníka maloletý alebo ten, kto je postihnutý duševnou poruchou, zodpovedá za škodu ním spôsobenú, ak je schopný ovládnuť svoje konanie a posúdiť jeho následky; spoločne a nerozdielne s ním zodpovedá, kto je povinný vykonávať nad ním dohľad. Ak ten, kto spôsobí škodu, pre maloletosť alebo pre duševnú poruchu nie je schopný ovládnuť svoje konanie alebo posúdiť jeho následky, zodpovedá za škodu ten, kto je povinný vykonávať nad ním dohľad. Kto je povinný vykonávať dohľad, zbaví sa zodpovednosti, ak preukáže, že náležitý dohľad nezanedbal. Podľa § 427 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky. Rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ

Podľa § 822 Občianskeho zákonníka: Z poistenia zodpovednosti za škody má poistený právo, aby v prípade poistnej udalosti poisťiteľ za neho nahradil podľa poistných podmienok škodu, za ktorú poistený zodpovedá.

Podľa § 2 písm. g), h), i), §7 ods. 1 zákona č. 381/2001 o povinnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovým vozidlom:

g) poškodeným ten, kto utrpel prevádzkou motorového vozidla škodu a má nárok na náhradu škody podľa tohto zákona,

h) škodovou udalosťou skutočnosť, ktorá môže byť dôvodom vzniku práva poškodeného na plnenie poisťovateľa alebo kancelárie,

i)poistnou udalosťou vznik povinnosti poisťovateľa alebo kancelárie nahradiť vzniknutú škodu.

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 381/2001 o povinnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovým vozidlom: Povinnosť uzavrieť poistnú zmluvu má pri tuzemskom motorovom vozidle ten, kto je ako držiteľ motorového vozidla zapísaný v dokladoch vozidla alebo ten, kto je v dokladoch vozidla

zapísaný ako osoba, na ktorú sa držba motorového vozidla previedla,6a) v ostatných prípadoch ten, kto je vlastníkom motorového vozidla alebo jeho prevádzkovateľom. Ak na motorové vozidlo je uzatvorená nájomná zmluva s právom kúpy prenajatej veci, povinnosť uzavrieť poisťnú zmluvu má nájomca.

Podľa § 4 ods. 1, 2 písm. a) zákona č. 381/2001 o povinnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovým vozidlom: Poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťnej zmluve. Poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu : a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

V zmysle článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života. Uvedené právo každej fyzickej osoby je zakomponované i v cit. ustanovení § 11 Obč. zákonníka. Súčasťou súkromného života je tiež rodinný život, zahrňujúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými, pričom právo na súkromie v sebe zahŕňa oprávnenie fyzickej osoby vytvárať, udržiavať a slobodne rozvíjať interpersonálne vzťahy na emocionálnej báze, o to viac vzťahy medzi príslušníkmi rodiny, budované na dlhodobých a citovo mimoriadne silných vzájomných väzbách. Pri reálnej existencii takýchto vzťahov určitej kvality, medzi ľudskými bytosťami, dochádza podľa názoru súdu porušením práva na život jednej z nich, k absolútnej a nezvratnej deštrukcii všetkých vybudovaných citových väzieb, a tým k neoprávnenému zásahu do práva na súkromný a rodinný život pozostaleho alebo pozostalých. Táto relevantná skutočnosť potom za splnenia predpokladov zániku medziľudských vzťahov a väzieb určitého stupňa intenzity, zakladá právo dotknutej fyzickej osoby na ochranu osobnosti v zmysle § 11 a nasledujúce Obč. zákonníka.

14. Tak, ako to tvrdili žalobcovia 1.rade a 2.rade, podľa názoru súdu išlo vzhľadom na okolnosti o šokujúcu smrť otca žalobcov a nepochybne došlo k neoprávnenému zásahu do životov osôb. Správne argumentoval právny zástupca žalobcov (rozhodnutie NS SR 4Cdo/168/2009), že zásah, ktorý bol spôsobený usmrtením blízkeho rodinného príslušníka, je neoprávneným zásahom do osobného života a do práva na súkromie a rodinný život. Podľa rozhodnutia 5Cdo/265/2009 ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne a kultúrne vzťahy, porušením práva na život jednej z nich, môže dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie. Takýmto protiprávnym zásahom môže byť ďalšiemu účastníkovi spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplňovať jeho citové potreby a nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru, tzv. sféru osobnostnú.

U žalobcov 1.rade a 2.rade teda došlo k zásahu do práv na ochranu súkromia a rodinného života. Pri rozhodovaní o nároku žalobcov súd považoval za preukázané, že smrť otca žalobcov zasiahla do ich života nečakane a vzhľadom na okolnosti - pokus o samovraždu žalovaného 1. rade mimoriadne tragicky, zásadným spôsobom a nenávratne pretrhla dovtedajšie citové väzby v rámci ich rodiny. Žalobcovia mali s nebohým otcom spolu dobrý vzťah, poskytovali si podporu. Smrť otca mala závažný dopad na psychiku žalobcu v 2. rade, ktorý s ním už nežil v spoločnej domácnosti, má založenú rodinu, manželku, dve deti. S otcom však bol v pravidelnom kontakte počas víkendov, rodinných osláv, podľa názoru súdu s ním mal blízky vzťah aj s ohľadom na to že po rozvoze rodičov bol zverený otcovi. Po smrti otca začal vo väčšej miere konzumovať alkohol, o čom svedčí jeho tvrdenie i potvrdenie psychológa. Žalobkyňa v 2. rade v čase smrti svojho otca tiež žila oddelene, mala vytvorenú vlastnú domácnosť. S otcom však bola v kontakte, stretávali sa bol jej oporou v intímnom živote. Rodičia boli jej najbližšími osobami. Smrťou otca žalobcovia stratili možnosť realizácie ďalšieho prípadného rozvoja rodinného života, preto žiadna forma morálneho zadosťučinenia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka by v danom prípade nepostačovala na to, aby bola primerane vyvážená a zmiernená vzniknutá nemajetková ujma na strane žalobcov, ktorých právo na ochranu osobnosti bolo porušené zásahom s neodstrániteľnými následkami. Za daných okolností je preto prisúdenie určitej finančnej satisfakcie žalobcom z titulu náhrady nemajetkovej ujmy opodstatnené.

15. Súd sa nestotožnil s názorom právneho zástupcu žalovaného 1. rade, že v danom prípade prichádza do úvahy aplikácia § 422 Občianskeho zákonníka. Toto ustanovenie zahŕňa prípady, keď osoba, ktorá pre duševnú poruchu nie je schopná ovládnuť svoje konanie alebo posúdiť jeho následky, má osobu, ktorá je povinná vykonávať nad ním dohľad a táto sa stáva potom zodpovednou osobou (rodič - dieťa, osoba obmedzená v spôsobilosti na právne úkony - opatrovník). Na daný prípad je potrebné aplikovať osobitnú úpravu zodpovednosti - zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov podľa §§ 427 až 431 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), ktorá je založená

na princípe objektívnej zodpovednosti - zodpovednosť bez ohľadu na zavinenie. Zákon vychádza z osobitnej povahy prevádzky dopravných prostriedkov, ktoré sú zdrojom zvýšeného nebezpečenstva vzniku škody na zdraví a na veciach a zároveň poškodeným umožňuje účinnú a rýchlu náhradu škody. Zodpovednosť podľa § 427 OZ sa v prvom rade týka fyzických a právnických osôb, ktoré vykonávajú dopravu (tzv. dopravcovia). Rovnakú zodpovednosť ako osoba prevádzajúca dopravu (dopravca) má podľa § 427 OZ aj osoba, ktorá prevádzkuje okrem iného aj osobné motorové vozidlo. Napriek tomu, že za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku vždy zodpovedá prevádzateľ, nemožno vylúčiť zodpovednosť vodiča motorového vozidla za spôsobenú škodu tou istou škodnou udalosťou. Vodič v takom prípade zodpovedá podľa zásad všeobecnej zodpovednosti za škodu (§ 420 OZ), pričom jedným z predpokladov tejto zodpovednosti je predpokladané zavinenie škodcu (vodiča). V praxi ide o prípady, keď prevádzateľ a osoba, ktorá v čase spôsobenia škody riadila motorové vozidlo sú dva rozdielne subjekty. I v prípade zodpovednosti vodiča za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zostáva zachovaná zodpovednosť prevádzateľa za škodu podľa zásad uvedených v § 427 OZ. V danom prípade bola osoba prevádzateľa i šoféra osobného motorového vozidla zhodná.

16. Pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy súd zohľadnil aj okolnosti vzniku nehody a podiel poškodeného na jej vzniku. Súd sa teda nestotožnil s argumentáciou právneho zástupcu žalovaného 1. rade, že v konaní bolo preukázané znaleckým dokazovaním z trestného konania, že v čase spáchania činu nebol žalovaný 1. rade spôsobilý posúdiť svoje konanie a preto nemôže byť zodpovedný za tento čin. Zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov je upravená v § 427 a 431 Občianskeho zákonníka je osobitným druhom občianskoprávnej zodpovednosti, ktorá spočíva na princípe objektívnej zodpovednosti. Na vznik tejto zodpovednosti sa teda nevyžaduje zavinené konanie. Zodpovednosť za škodu podľa § 427 Občianskeho zákonníka pritom spočíva v tom, že ide o zodpovednosť za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku. Aj keď Občiansky zákonník priamo nevymedzuje, čo treba považovať za osobitnú povahu prevádzky, možno ustáliť, že tá spočíva v tom, že z nej vyplýva pre okolitý svet zdroj zvýšeného nebezpečenstva v súvislosti s činnosťou a pohybom prostriedku. V záujme ochrany tretích osôb sa riziko prevádzky prenáša výlučne len na prevádzkovateľa. Toto riziko znášania následkov zodpovednosti za škodu je zmiernené tým, že každý prevádzkovateľ je zo zákona poistený pre prípad vzniku zodpovednosti za škodu v zmysle zákona č.381/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov. Táto objektívna zodpovednosť za škody spôsobené prevádzkou dopravného prostriedku takmer vylučuje možnosť liberácie prevádzkovateľa a prichádza do úvahy len v prípade, ak škoda nebola spôsobená okolnosťami, ktoré majú svoj pôvod v prevádzke. Okrem toho je viazaná na podmienku, že prevádzkovateľ preukáže, že škode nemohol zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno od neho požadovať. Súd mal za preukázané, že smrť nebohého bola spôsobená dopravnou nehodou - okolnosťami, ktoré majú svoj pôvod v prevádzke motorového vozidla, teda v dôsledku kolízie osobného motorového vozidla žalovaného 1. rade s vozidlom nebohého. To že bol žalovaný 1. rade zbavený trestnej zodpovednosti, ho nezbavuje objektívnej zodpovednosti za jeho konanie. Žalovaný 1. rade, teda prevádzkovateľ nepreukázal, že škode nemohol zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno od neho požadovať. Bol liečený na reziduálnu schizofréniu, mal predpísané lieky, ktoré ovplyvňujú spôsobilosť viesť motorové vozidlá a bol pod ich vplyvom i v čase nehody. V čase keď nebol v stave schizofrénnej psychózy, narušenia osobnosti v jej jadre a absolútneho odtrhnutia vnútorného prežívania od reality, mohol podľa názoru súdu urobiť opatrenia, aby sa nezúčastňoval prevádzky dopravného prostriedku, z ktorej nesporne vyplýva pre okolitý svet zdroj zvýšeného nebezpečenstva v súvislosti s činnosťou a pohybom prostriedku. Svoje konanie v čase nehody vzhľadom na svoje ochorenie mohol predvídať. Žalovaný 1. rade teda nepreukázal, že škode nemohol zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno od neho požadovať. Preto je za vzniknutú škodu zodpovedný.

17. Pokiaľ namietal žalovaný 2. rade, že nie je pasívne legitimovaný, súd poukazuje na eurokomformný výklad ustanovení občianskeho zákonníka. Je potrebné vychádzať z účelu smernice s cieľom posilnenia ochrany obetí (rozsudok ESD C-22/2012 Haasová, bod 48, 49). Ak zodpovednosť poisteného, ktorá podľa vnútroštátneho práva vyplýva z § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, vznikla na základe dopravnej nehody a má občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú smernice (rozsudok ESD C-22/12 Haasová, bod 57, 58). Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR z 31. júla 2017 sp.zn. 6 MCdo 1/2016, ktoré bolo publikované v zierke č. 8/2018 pod č. R 61/2018: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je

aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“. Preto je podľa §§ 2/,3/,4/ zákona č. 381/2001 o povinnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovým vozidlom zodpovedná i poisťovňa, teda žalovaný 2. rade. „Poisťovateľ vykonávajúci PZP má pri uplatnení nároku poškodeného na náhradu škody rovnaké právne postavenie ako osoba, ktorá škodu priamo spôsobila. Poškodený môže priamo od neho požadovať na súde alebo mimo neho náhradu škody. Právo poškodeného na uspokojenie jeho nároku na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi (action directe), s ktorým škodca uzavrel poistnú zmluvu, je z tohto dôvodu najvyššou formou ochrany poškodeného. Poškodený nemusí požadovať náhradu škody najskôr od škodcu, môže ho „obísť“ a domáhať sa (aj žalobou podanou v občianskom súdnom konaní) náhrady škody priamo proti poisťovateľovi, je však povinný preukázať svoj nárok, t.j. všetko to, čo by inak bolo povinnosťou poisteného: škodu (§ 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z.), vznik poistnej udalosti (§ 797 ods. 2 Občianskeho zákonníka), príčinnú súvislosť medzi poistnou udalosťou a vznikom škody (§ 5 ods. 1 písm. h/ zákona č. 381/2001 Z.z.), ako aj skutočnosť, že k škode došlo v čase trvania poistenia (§ 4 ods. 3 zákona č. 381/2001 Z.z.)“. V prípade, že poškodený má právo na plnenie ako proti škodcovi, tak aj proti jeho poistiteľovi, avšak môže ho dostať len raz, ide o situáciu nie ojedinelú v občianskoprávných vzťahoch, keď jeden subjekt má nárok na rovnaké plnenie proti dvom subjektom, pričom proti každému z nich z iného právneho dôvodu; proti škodcovi ide o nárok z titulu náhrady škody, proti poistiteľovi škody ide o zvláštne právo na plnenie. Postavenie škodcu a jeho poistiteľa voči poškodenému je v takom prípade obdobné postaveniu dlžníka a ručiteľa voči veriteľovi, tzn., že sa jedná o dva záväzky zaplatiť veriteľovi rovnaký dlh, pričom veriteľ nemôže dostať rovnaké plnenie dvakrát - od dlžníka i od ručiteľa. Ich vzájomný vzťah je taký, že v tom rozsahu, v akom splnil veriteľovi jeden z nich, zaniká dlh a tým i povinnosť druhého. Ak sú obidvaja žalovaní v jednom konaní, majú postavenie samostatných spoločníkov, nevzniká medzi nimi pasívna solidarita a jednom súdnom rozhodnutí môže byť každý z nich zaviazaný na plnenie celého dlhu veriteľovi, avšak vo výroku rozhodnutia musí byť vymedzený ich vzájomný vzťah (tj. že plnením jedného z nich zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého) (Ro NS ČR, sp. zn. 25 Cdo 499/2002). Je nepochybné, že pre žalobcov bola smrť ich otca životne výrazným negatívnym zážitkom - nepriaznivým psychologickým činiteľom, ktorý najmä u žalobcu 1. rade viedol k hlbokému a trvalému smútku. Závažnosť vzniknutej ujmy je u žalobcov 1. rade, 2. rade podľa názoru súdu nie je rovnaká s poukazom na to, že žalobca 1. rade bol otcovi zverený po rozvode a ich kontakty boli intenzívne, takmer každý týždeň. Súd dospel k záveru, že žalobca 1. rade aj žalobkyňa 2. rade majú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorej výšku súd na základe vyššie uvedených skutočností ustálil sumou 8000,- EUR žalobcovi v 1. rade a 5000 eur žalobkyňi v 2. rade, túto sú im povinní zaplatiť v zmysle citovaných zákonných ustanovení žalovaní 1. rade a 2. rade v lehote do 30 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu splnenia povinnosť druhého zo žalovaných. Keďže žalobcovia z titulu nemajetkovej ujmy žiadali priznať každý po 20.000,- EUR, a súd za opodstatnenú výšku nemajetkovej ujmy považoval vyššie uvedené sumy, v prevyšujúcej časti žalobu ako neopodstatnenú zamietol.

18. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 257 Civilného sporového poriadku (CSP), podľa ktorého súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. V danej veci boli žalobcovia úspešní len čiastočne a prevažný úspech v konaní mali žalovaní. Súd však vzhliadol na dôvody hodné osobitného zreteľa spočívajúce v tom, že výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je súdom určovaná voľnou úvahou, avšak vždy s prihliadnutím na zákonné kritéria závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv došlo. Z uvedeného je zjavné, že žalobcovia nemohli vedieť, aká výška nemajetkovej ujmy im bude zo strany súdu priznaná. Preto súd rozhodol o trovách konania podľa § 257 CSP tak, že náhradu trov konania nepriznal žiadnej zo strán sporu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia písomne na Krajský súd v Trenčíne. Odvolanie sa podáva na Okresný súd Prievidza v dvoch vyhotoveniach. Odvolanie musí obsahovať okrem všeobecných náležitostí (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, spisovú značku, čo sa ním sleduje a podpis), označenie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa toto rozhodnutie považuje za nesprávne

(odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha. Odvolanie môže byť odôvodnené len skutočnosťami uvedenými v § 365 ods. 1,2 CSP.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa ustanovení o výkone rozhodnutia Civilného sporového poriadku a Exekučného poriadku.